

JA. JA. ROGINSZKIJ 85 ÉVES

1980 májusában töltötte be 85. életévét JAKOV JAKOVLEVICS ROGINSZKIJ professzor, a biológiai tudományok doktora, a szovjet antropológiai iskola kimagasló képviselője.

1895-ben született Moszkvában, ahol gimnáziumi tanulmányai után az egyetem kémiai tanszékén, majd pedig D. M. ANUCSIN professzornál, az Embertani Tanszéken folytatta tanulmányait. 1926-tól a Moszkvai Egyetem Embertani Intézetében dolgozott, majd 1948-tól a tanszék professzoraként a fiatal szakemberek képzésében irányító szerepet töltött be. M. A. GREMJACKIJ professzor halála után 1964–1976 között a Lomonoszov Egyetem Embertani Tanszékének vezetője. Ezt követően saját kérésére felmentve a tanszékvezetés adminisztrációs teherterhelésétől, jelenleg is töretlen energiával folytatja oktatói, kutatói tevékenységét, és változatlanul tagja a *Voproszű Antropológii* szerkesztőbizottságának, mint szerkesztőhelyettes.

Alkotói tevékenységében az elmúlt 55 év folyamán kiemelkedő helyet foglalt el a hominizáció számos problémája, a biológiai és társadalmi törvényszerűségek szerepe és kölcsönös kapcsolata az antropogenezis különböző szakaszaiban, továbbá a konstitucionális és pszichikai tulajdonságok kapcsolata, a jellem kialakulása és a paleolitikori művészet megjelenése. Ez a széles körű tevékenység a meghatározója ROGINSZKIJ alkotói eredetiségének szinte az egész nemzetközi irodalomban.

1936-ban jelentek meg „*Az emberi evolúciós folyamat periodizációjának kérdései*”, majd 1938-ban „*A Homo sapiens eredetének problémája*” című tanulmányai, amelyekben a dialektikus materialista metodológia szempontjából elemezte az antropológia néhány kulcsproblémáját, felhasználva a morfológia, az anatómia, a fiziológia, a biomechanika, a paleoantropológia, az archeológia, az etnográfia és a pszichológia adatait. 1948-ban védte meg doktori disszertációját „*A monocentrizmus és policentrizmus elmélete az ember és fajtái származásában*” témaköréből, amelyért elnyerte az egyetem Lomonoszov-díját, és amelynek jelentős része 1949-ben monográfiaként jelent meg.

Kutatásainak és egyetemi előadásainak rövid szintéziseként jelent meg „*Az antropogenezis problémái*” c. monográfiája két alkalommal (1969, 1977). M. G. LEVINNEL társszerzőségben írt tankönyve „*Az embertan alapjai*” három kiadást ért meg (1955, 1963 és 1978). Ez a kézikönyv az egyébként csekély esetszámú hasonló tankönyvekkel való összehasonlításban szakpedagógiai koncepciójával és sajátos szerkesztésmódjával érdemel megkülönböztetett figyelmet.

JA. JA. ROGINSZKIJ számos népszerűsítő tanulmányt, illetve különkiadású brosúrát írt az ember és az emberfajták származása témaköréből, sokoldalúan és élesen kritizálva a tudománytalan rasszizmust. Az ő nevével és alkotói tevékenységével is szoros kapcsolatban van a szovjet antropológiai iskola kialakulása és napjainkig tartó fejlődése. A Szovjetunió különböző intézményeiben dolgozó antropológusok második és harmadik nemzedéke nemcsak az egyetemi képzésben, hanem a posztgraduális képzésben is az ő személyéhez kötődik, akiben a kandidátusi vagy doktori disszertáció opponenseként is a segítőkész oktató-tudóst tisztelheti.

Alkotói sikerekben gazdag, hosszú életet kívánunk ROGINSZKIJ professzornak. — Ad Multos Annos!

Dr. Tóth Tibor